

61995C0080

Förslag till avgörande av generaladvokat Fennelly föredraget den 7 november 1996. - Harnas & Helm CV mot Staatssecretaris van Financiën. - Begäran om förhandsavgörande: Hoge Raad - Nederländerna. - Mervärdesskatt - Tolkning av artiklarna 4, 13 och 17 i sjätte direktivet 77/388/EEG - Skattskyldig person - Förvärv och innehav av obligationer. - Mål C-80/95.

Rättsfallssamling 1997 s. I-00745

Generaladvokatens förslag till avgörande

1 Denna begäran om förhandsavgörande avser huvudsakligen frågan om huruvida förvärv och innehav av obligationer i sig kan betraktas som ekonomisk verksamhet i enlighet med gemenskapens mervärdesskattesystem. Om domstolen besvarar denna fråga jakande, avser de hänskjutna frågorna även omfattningen av rätten att dra av ingående mervärdesskatt inom ramen för en sådan verksamhet under omständigheter där sådan ingående skatt även kan hänföras till andra verksamheter, som faller utanför tillämpningsområdet för gemenskapens mervärdesskattesystem.

I - Den rättsliga och faktiska bakgrunden

Relevant gemenskapsrättslig och nationell lagstiftning

2 Tillämpningsområdet för rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (nedan kallat sjätte direktivet)(1) framgår av dess artikel 2:

"Mervärdesskatt skall betalas för

1. leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster som sker mot vederlag inom landets territorium av en skattskyldig person i denna egenskap,

..."

3 I artikel 4.1 föreskrivs att begreppet "skattskyldig person" avser "varje person som självständigt någonstans bedriver någon form av ekonomisk verksamhet som anges i punkt 2, oberoende av syfte eller resultat". Begreppet "ekonomisk verksamhet" har i sin tur fått följande definition i artikel 4.2:

"De former av ekonomisk verksamhet som avses i punkt 1 skall omfatta alla verksamheter av producenter, återförsäljare och personer som tillhandahåller tjänster, däribland gruvdrift och jordbruksverksamhet samt verksamhet inom fria yrken. Utnyttjande av materiella eller immateriella

tillgångar i syfte att fortlöpande vinna intäkter därav skall likaså betraktas som ekonomisk verksamhet."

4 I artikel 13, som är en av de centrala artiklarna i sjätte direktivet i fråga om undantag från mervärdesskatt, föreskrivs i punkt B att "medlemsstaterna [skall] undanta följande verksamheter från skatteplikt och fastställa de villkor som krävs för att säkerställa en riktig och enkel tillämpning och förhindra eventuell skatteflykt, skatteundandragande eller missbruk:

... d) Följande transaktioner:

1. Beviljande av och förhandlingar om krediter och förvaltning av krediter av den person som beviljat kredit.

...

5. Transaktioner och förhandlingar med undantag av förvaltning och förvar rörande aktier, andelar i bolag eller andra sammanslutningar, obligationer och andra värdepapper, dock med uteslutande av följande:

- Handlingar som representerar äganderätt till varor.

- Sådana rättigheter eller värdepapper som avses i artikel 5.3."

5 Ursprunget till och omfattningen av rätten till avdrag regleras i artikel 17. Enligt den allmänna principen i artikel 17.2 har en skattskyldig person rätt att göra avdrag "från den skatt som han är skyldig att betala" endast "[i] den mån varorna och tjänsterna används i samband med ... skattepliktiga transaktioner". Enligt artikel 17.3 skall medlemsstaterna dock "medge varje skattskyldig person rätt till avdrag eller återbetalning av den mervärdesskatt som avses i [artikel 17.2] i den mån varorna och tjänsterna används för" bland annat:

"c) Någon av de transaktioner som är undantagna enligt artikel 13 B a och 13 B d punkterna 1 5, då kunden är etablerad utanför gemenskapen eller då dessa transaktioner är direkt kopplade till varor avsedda att exporteras till ett land utanför gemenskapen."

6 I artikel 17.5 första stycket föreskrivs att när varor och tjänster "är avsedda att användas av en skattskyldig person såväl för transaktioner som omfattas av punkterna 2 och 3 och med avseende på vilka mervärdesskatten är avdragsgill, som för transaktioner med avseende på vilka mervärdesskatten inte är avdragsgill, skall bara den andel av mervärdesskatten vara avdragsgill som kan hänföras till de förstnämnda transaktionerna". I andra stycket föreskrivs att den "andel" som avses i första stycket "skall bestämmas i enlighet med artikel 19". Artikel 19 innehåller reglerna för fastställelse av det bråk som skall användas för att beräkna den avdragsgilla andelen.

7 Hoge Raad der Nederlanden (högsta domstolen i Nederländerna) har i sitt beslut om hänskjutande uppgivit att de relevanta bestämmelserna i Wet op de Omzetbelasting från år 1968(2) (omsättningsskattelagen, nedan kallad lagen), nämligen bland annat artiklarna 7.1 och 11.1 j i rörande begreppen näringsidkare respektive beviljande av krediter, "efter anpassningen den 1 januari 1979 av lagen till sjätte direktivet" skall tolkas så, att de har "samma betydelse som de motsvarande termerna" som definieras i artiklarna 4, 13 B och 17 i direktivet.

Faktiska omständigheter och förfarande

8 Bakgrunden till förfarandet vid den nationella domstolen är en ändrad mervärdesbeskattning av Harnas & Helm, ett kommanditbolag (een commanditaire vennootschap) i Amsterdam, som är klagande i målet vid den nationella domstolen, uppgående till 124 517 HFL för perioden mellan den 1 januari 1987 och den 1 mars 1991 (nedan kallad den relevanta perioden). Denna beskattning godkändes inledningsvis, efter överklagande som inlämnats av Harnas & Helm (nedan

kallat den berörda parten eller klaganden), av de berörda beskattningsmyndigheterna, vilkas beslut sedan fastställdes av Gerechtshof te Amsterdam (appellationsdomstolen i Amsterdam) den 2 mars 1994. Den berörda parten överklagade därefter beträffande en rättsfråga domen till Hoge Raad der Nederlanden (nedan kallad den nationella domstolen). Den nationella domstolen har beskrivit grunden för överklagandet på följande sätt.

9 Klaganden innehade under den relevanta perioden aktier och obligationer som utfärdats i Amerikas förenta stater och Kanada och vilkas värde i slutet av den perioden uppgick till ungefär 130 000 000 USD och på vilka bolaget fick utdelning respektive ränta. Den berörda parten hade år 1984 gett ett räntebärande lån på ett oangivet belopp till företaget All American Metals. Detta lån återbetalades den 16 april 1987. Den 1 juli 1992 lånade klaganden 50 000 CAD till Opticast International Corporation. I sin skattedeklaration hade den berörda parten försökt att dra av den omsättningsskatt som den debiterats⁽³⁾. Skattemyndigheterna ansåg dock att klaganden från och med den 17 april 1987 inte längre kunde anses som en näringsidkare enligt artikel 7 i lagen och taxerade därför klaganden till det mervärdesskattebelopp som klaganden hade dragit av under den relevanta perioden, nämligen 124 517 HFL.

10 Vid behandlingen av överklagandet ansåg Gerechtshof te Amsterdam att den berörda partens verksamhet under den relevanta perioden bestod i att inneha aktier och obligationer som utfärdats av offentliga organ och bolag i Amerikas förenta stater och Kanada.⁽⁴⁾ Gerechtshof ansåg i enlighet med den allmänna uppfattningen att anskaffning av obligationer inte kunde betecknas som beviljande av kredit oavsett i hur stor utsträckning de utfärdade obligationerna uppfyllde gäldenärens behov av lån. Detta beror för det första på att långgivaren genom att välja att utfärda obligationer har för avsikt att skapa en sådan säkerhet som sannolikt ger upphov till stort intresse på finansmarknaden genom att göra det lättare för alla som eventuellt är intresserade att när som helst investera och återinvestera sina pengar under omständigheter där den risk som föreligger sprids, och för det andra på att det inte är relevant om obligationerna anskaffas genom teckning vid utfärdandet eller, som i detta fall, genom köp på börsen.

11 Den nationella domstolen ansåg vidare, mot bakgrund av EG-domstolens dom i målet Polysar Investments Netherlands⁽⁵⁾, att förvärv och innehav av obligationer i sig inte var att anse vare sig som ekonomisk verksamhet eller som utnyttjande av tillgångar i syfte att fortlöpande vinna intäkter, eftersom räntan på obligationer endast är ett resultat av ägandet av obligationerna. Den nationella domstolen slöt sig till att den berörda parten under den relevanta perioden inte utövade någon ekonomisk verksamhet i den mening som avses i artikel 4.2 i sjätte direktivet och således inte kunde betraktas som skattskyldig person enligt artikel 4.1 eller som näringsidkare i enlighet med artikel 7 i lagen.

12 Den berörda parten ifrågasatte i sitt överklagande till den nationella domstolen uppfattningen att förvärv av obligationer inte skulle kunna klassificeras som beviljande av kredit. Samtidigt som bolaget hävdade att varken lagen eller sjätte direktivet innehåller några formella bestämmelser avseende beviljande av kredit anförde det att räntan på obligationer som utgör en del av en personlig investeringsportfölj enligt punkt 4 i dekret nr 282-15703 från Staatssecretaris van Financiën av den 9 november 1982⁽⁶⁾, måste betraktas som vederlag i mervärdesskattehänseende, till skillnad från utdelningen på aktieinnehav. Klaganden hävdade vidare att dess verksamhet såsom en helhet skulle betraktas som ekonomisk och bestod i att fortlöpande utnyttja flera tillgångar och att de tjänster som den erbjöd bland annat bestod i beviljande av kredit.

13 Den nationella domstolen har, med hänsyn till att artiklarna 4, 13 B och 17 i sjätte direktivet är relevanta vid avgörandet av överklagandet, genom ett beslut som inkom till EG-domstolen den 17 mars 1995 hänskjutit följande fyra frågor till EG-domstolen:

"1) Om det endast föreligger ett förvärv av äganderätt och ett innehav av obligationer - fordringar i form av omsättningsbara värdepapper - som inte används för någon annan företagsverksamhet,

och ett uppbärande av därtill hänförliga intäkter, är detta att anse som ekonomisk verksamhet i den mening som avses i artikel 4.2 i rådets sjätte direktiv?

2) För det fall att denna fråga måste besvaras jakande, är sådana verksamheter att anse som transaktioner, i den mening som avses i artikel 13 B d punkterna 1 eller 5 i rådets sjätte direktiv, vilka - såvitt de rör obligationer utgivna av en juridisk person etablerad utanför gemenskapen - i enlighet med artikel 17.3, inledningen och avsnitt c i rådets sjätte direktiv ger rätt till avdrag för ingående skatt hänförlig till innehavet och förvaltningen av obligationerna?

3) För det fall att den andra frågan måste besvaras jakande, kan i det fall då en skattskyldig person bedriver de i de föregående frågorna åsyftade verksamheterna och vidare innehar aktier som, med beaktande av vad domstolen beslutat i sin dom av den 22 juni 1993 i mål C-333/91, Sofitam(7), inte faller inom omsättningsskattens tillämpningsområde, den ingående skatt som har fakturerats den skattskyldiga personen dras av i sin helhet, eller är den ingående skatt som avser aktieinnehavet icke avdragsgrundande?

4) För det fall att föregående fråga måste besvaras enligt det senare alternativet, enligt vilka normer skall då det belopp som icke grundar rätt till avdrag beräknas?"

II - Yttranden till domstolen

14 Skriftliga och muntliga yttranden har framförts av Konungariket Nederländerna, Republiken Frankrike och kommissionen.

III - Bedömning

15 Genom sin första fråga har den nationella domstolen tydligt identifierat nyckelfrågan i detta mål på följande sätt: Utgör förvärv av äganderätten till och innehav av obligationer för att erhålla intäkter av dem i sig ekonomisk verksamhet i enlighet med sjätte direktivet. Om denna fråga besvaras jakande, skulle det vara nödvändigt att fastställa om avdragsrätt uppkommer (andra frågan) och om denna rätt i så fall påverkas av inkomst på grund av aktieinnehav som inte utgör en del av ekonomisk verksamhet (tredje och fjärde frågan). För det fall att den berörda partens verksamhet under den relevanta perioden inte är att betrakta som ekonomisk vad gäller mervärdesbeskattning skulle de falla utanför tillämpningsområdet för sjätte direktivet och det skulle inte föreligga någon fråga vad gäller avdragsrätt.

A - Den första frågan

i) Sammanfattning av yttrandena

16 Nederländerna och kommissionen stöder den uppfattning som antogs av Gerechtshof te Amsterdam i förfarandet vid den nationella domstolen. De har anfört att verksamheten att förvärva och inneha obligationer inte kan betraktas som ekonomisk verksamhet i den mening som avses i sjätte direktivet. De anser att den verksamheten är att likställa med förvärv och innehav av aktier, vilket enligt EG-domstolens dom i målet Polysar inte i sig ansågs utgöra ekonomisk verksamhet. Lyftande av ränta, i stället för utdelning, åtskiljer enligt deras uppfattning inte verksamheten i fråga från en aktieägares verksamhet, eftersom den erhållna räntan i likhet med utdelning endast följer av äganderätten till de ifrågavarande obligationerna. Till skillnad från intäkter på grund av äganderätten till materiella tillgångar, vilka uppkommer vid aktivt utnyttjande av sådana tillgångar, vilket det var fråga om i målet Van Tiem(8), kan innehavaren av obligationer dessutom passivt erhålla intäkt på grund av äganderätten till obligationerna.

17 Nederländerna har anfört att förvärv och innehav av obligationer bör betraktas som en investeringsform som endast utgör personlig förmögenhetsförvaltning. Innehav av ett antal investeringar i form av säkerheter kan i ekonomiskt perspektiv inte betraktas som beviljande av

kredit. När ett finansinstitut lånar ut pengar till en kund tillhandahåller det klart en tjänst. Ingen sådan tjänst tillhandahålls vid förvärv av obligationer. Innehavaren av obligationer har rollen som köpare gentemot den som har utfärdat obligationerna.

18 Vad beträffar att EG-domstolen i domen i målet Polysar också ansåg att det när ett förvärv av aktier "åtföljs av direkt eller indirekt inblandning i förvaltningen av de bolag i vilka andelarna har förvärvats"(9) är fråga om ekonomisk verksamhet, har kommissionen påpekat att en obligation till skillnad från de flesta typer av aktier inte medför någon rätt till kontroll över eller medbestämmanderätt i det företag som har utfärdat obligationen, och således kan endast den omständigheten att man innehar obligationer a fortiori inte utgöra ekonomisk verksamhet. Kommissionen har vidare påstått att innehav av obligationer skall likställas med att vara aktieinnehavare och inte med att bevilja kredit, eftersom de två förstnämnda verksamhetsformerna med hänsyn till lydelsen av artikel 13 B d i sjätte direktivet har klassificerats tillsammans(10) medan den sistnämnda tas upp för sig i punkt 1(11).

19 Nederländerna har i andra hand hävdade att om en innehavare av obligationer uppfyller villkoret avseende "inblandning" i den mening som domstolen framförde i domen i målet Polysar skall hans verksamhet i så fall klassificeras som ekonomisk i enlighet med sjätte direktivet, varför han då som en skattskyldig person skall erlägga mervärdesskatt för alla intäkter till följd av detta innehav. Om så är fallet, föreslår Nederländerna att det ägande bolagets verksamhet skall klassificeras antingen som beviljande av kredit enligt artikel 13 B d.1 eller som en transaktion med obligationer som omfattas av artikel 13 B d.5.

20 Frankrike har genom att hänvisa i synnerhet till domen i målet Van Tiem - som rörde utnyttjande av fast egendom (närmare bestämt beviljande av byggnadsrätt till en del av en tomt) - anfört att förvärv och innehav av obligationer och erhållande av intäkt därav skall anses utgöra ekonomisk verksamhet i enlighet med gemenskapens mervärdesskattesystem. Frankrike har faktiskt påstått att en tecknare av obligationer blir ägare till immateriell lös egendom som han utnyttjar genom att erhålla regelbundna intäkter i utbyte mot de medel som obligationerna motsvarar och som faktiskt har lånats till den som har utfärdat dem. I artikel 4.2 i sjätte direktivet görs ingen åtskillnad mellan utnyttjande av materiella och immateriella tillgångar.

21 Även om Frankrike har medgett att EG-domstolen i domen i målet Polysar ansåg att närliggande verksamhet - att endast förvärva och inneha aktier - inte utgjorde ekonomisk verksamhet, har landet hävdade att varaktigheten av den intäkt som hänger samman med innehav av obligationer skiljer denna intäkt från den som härrör från innehav av aktier. Frankrike har påstått att köp och innehav av obligationer innebär att det tillhandahålls en tjänst som liknar utlåning av pengar, vilket är en verksamhet som klaganden också förefaller ha utövat(12).

ii) Bedömning av den första frågan

22 Frankrikes ombud anförde muntligen i andra hand att om domstolen tolkar artikel 4.2 i sjätte direktivet så, att den innebär att endast förvärv och innehav av obligationer utesluts från begreppet "ekonomisk verksamhet" bör ett sådant uteslutande inte grundas på det villkor avseende "inblandning", som uttrycktes i domen i målet Polysar. Eftersom obligationer redan på grund av sin beskaffenhet vanligtvis inte ger upphov till någon rätt att delta i utfärdarens förvaltning, skulle tillämpningen av ett sådant villkor enligt honom inte vara lämplig.

23 Det skall inledningsvis erinras om att domstolen konsekvent har ansett att artikel 4 i sjätte direktivet "ger mervärdesskatten ett mycket stort tillämpningsområde som omfattar alla skeden av produktion, distribution och tillhandahållande av tjänster"(13). Domstolen har ansett att även åtgärder för att förbereda framtida utnyttjande av tillgångar kan utgöra ekonomisk verksamhet.(14) Domstolen har vidare ansett att "begreppet 'utnyttjande' avser samtliga transaktioner, oberoende av deras rättsliga form, vilkas syfte är att erhålla intäkter ... fortlöpande"(15). Jag delar den uppfattning som framfördes av generaladvokaten VerLoren van Themaat beträffande begreppet

skattskyldig person enligt artikel 4 i rådets andra direktiv(16), att "det inte är syftet med utan beskaffenheten av ifrågavarande verksamhet som är relevant" vid avgörandet av vad som utgör ekonomisk verksamhet(17).

24 Tonvikten skall läggas på det ekonomiska och kommersiella innehållet i de transaktioner som påstås utgöra ekonomisk verksamhet i motsats till den formella ekonomiska eller kommersiella klassificeringen (i detta fall nämligen som förvärv och innehav av obligationer eller aktier) av dessa verksamheter. Av detta följer enligt min uppfattning att en person som - i likhet med klaganden - idkar handel med obligationer kan anses utöva ekonomisk verksamhet endast om han driver verksamheten i affärsmässigt eller kommersiellt syfte. Han måste i detta avseende tillhandahålla tjänster till sina kunder och inte endast konsumera tjänster.

25 Det är i detta hänseende anmärkningsvärt att domstolen i domen i målet *Rompelman*, samtidigt som den godtog att en uttalad avsikt att hyra ut framtida tillgångar kunde utgöra "en tillräcklig grund för att anta att de förvärvade tillgångarna kommer att användas för beskattningsbar verksamhet", dock påpekade "att det ankommer på den person som begär att få göra avdrag för mervärdesskatt att visa att villkoren för avdrag är uppfyllda och i synnerhet att han är en skattskyldig person"(18). Domstolen fortsatte:(19)

"Artikel 4 hindrar därför inte skattemyndigheterna från att kräva att den uttalade avsikten stöds av objektiv bevisning såsom bevis på att de lokaler som är avsedda att byggas är särskilt lämpliga för kommersiellt utnyttjande."

26 I målet *Polysar* hade domstolen att ta ställning till ett påstående från ett rent holdingbolag att utdelningsintäkter som härrörde från dess innehav av aktier i fråga om mervärdesskatt skulle anses härröra från ekonomisk verksamhet. Domstolen konstaterade med hänvisning till sitt uttalande i domen i målet *Van Tiem* beträffande mervärdesskattens stora tillämpningsområde att "den domen inte innebär ... att endast förvärv och innehav av aktier i ett bolag skall anses utgöra ekonomisk verksamhet i den mening som avses i sjätte direktivet och som skulle leda till att innehavaren blir en skattskyldig person"(20). Domstolen förklarade denna tolkning av tillämpningsområdet för den princip som uttalades i domen i målet *Van Tiem* på följande sätt:(21)

"Att endast förvärva finansiella andelar i andra företag utgör inte utnyttjande av tillgångar i syfte att fortlöpande vinna intäkter därav, eftersom all avkastning på denna andel enbart utgör följden av ganderätten till tillgångarna."

Domstolen uteslöt emellertid inte möjligheten att innehav av aktier kan utgöra ekonomisk verksamhet "då innehavet åtföljs av direkt eller indirekt inblandning i förvaltningen av de bolag i vilka andelarna har förvärvats, utan att det påverkar de rättigheter som holdingbolaget har såsom aktieinnehavare"(22).

27 Domstolen påverkades klart av den åsikt som hade anförts av generaladvokaten VerLoren van Themaat, som var av den åsikten att det i de båda målen *Rompelman* och *Van Tiem* "inte endast rörde sig om en investering, det vill säga förvärv av tillgångar ... utan även om att de tillgångar som hade förvärvats senare hade tillhandahållits tredje man mot vederlag"(23). Han gjorde sedan åtskillnad mellan å ena sidan att tillgångarna förvärvas och å andra sidan att de tillhandahålls, för att avgöra om sådana tillgångar har utnyttjats:(24)

"Att endast förvärva en andel i ett bolag innebär inte att andelen tillhandahålls på ett sådant sätt. Den avkastning som därefter kan komma att utbetalas till aktieinnehavaren kan enligt min uppfattning inte betraktas som 'fortlöpande ... intäkter' på grund av 'utnyttjande' av tillgångar. De utgör endast vinster som ägaren kan göra på sina tillgångar och som endast är en följd av innehavet av tillgångarna."

Han ansåg att alla andra slutsatser skulle leda till att "varje innehavare av aktier eller värdepapper" skulle betraktas som en skattskyldig person och att situationen skulle bli en annan endast när verksamheten i fråga(25)

"... går utöver den verksamhet som utövas av en normal investerare i samband med hans vanliga förmögenhetsförvaltning, exempelvis när ett bolag regelbundet köper och säljer aktier i syfte att göra vinstbringande transaktioner. Upprepade transaktioner som innebär köp och försäljning kan i så fall betraktas som ekonomisk verksamhet".

28 Frankrike har i sitt yttrande hävdat att den eventuella skillnad som finns mellan förvärv och utnyttjande av aktier inte bör tillämpas på obligationer. Frankrikes ombud konstaterade vid sammanträdet att det i artikel 4.2 i sjätte direktivet inte görs någon åtskillnad mellan vare sig utnyttjandet av materiella eller immateriella tillgångar eller ställs några krav på att tillgångar skall utnyttjas för att äganderätten till dem skall kunna betecknas som ekonomisk verksamhet. Han påpekade att endast innehav av kapital i sig inte ger någon avkastning. Detta sker endast när beslut fattas och verkställs beträffande hur tillgångarna skall kunna användas så förmånligt som möjligt.

29 Själva beskaffenheten av de många typerna av immateriella tillgångar och de olika sätt på vilka de kan utnyttjas gör det svårt att göra direkta jämförelser med de materiella konsekvenser som följer av utnyttjandet av materiella tillgångar. Följderna av att köpa en fastighet och att överlåta sakrätter till den på tredje man - såsom skedde i målet Van Tiem - är ovivelaktigt materiella, medan effekterna av den verksamhet som utövas av en person som exempelvis endast köper och innehar obligationer faktiskt kan framgå endast av de bankkonton som den som har köpt obligationerna respektive den som har utfärdat dem har. Jag anser dock inte att en sådan skillnad i sig skall utgöra hinder för att anse att den verksamhet som utövas av en person som handlar med obligationer, i likhet med den som utövas av en aktiemäklare, utgör ekonomisk verksamhet i enlighet med sjätte direktivet.

30 Jag anser inte att domstolen i domen i målet Polysar gjorde en snävare tolkning av begreppet utnyttjande av immateriella tillgångar jämfört med hur den tidigare hade tolkat det motsvarande begreppet i målen Rompelman och Van Tiem. Enligt min uppfattning fastställde domstolen endast att förvärv av aktier - som genom sin beskaffenhet medför möjlighet att erhålla utdelning - inte i sig skulle kunna anses utgöra ekonomiskt utnyttjande i enlighet med artikel 4.2 i sjätte direktivet. Med andra ord: även om mottagande av en utdelning i finansiella termer inte skiljer sig så mycket från att motta hyra från en hyresgäst, är de verksamheter som ger upphov till sådant mottagande av olika beskaffenhet.

31 Denna tolkning bekräftas enligt min uppfattning av domstolens senare dom i målet Sofitam. Domstolen fastställde att ett aktieägende bolag som endast innehar aktier i andra företag inte kan betraktas som en skattskyldig person vad gäller mervärdesskatt, eftersom "endast förvärv av finansiella andelar i andra företag inte utgör ekonomisk verksamhet i den mening som avses i sjätte direktivet"(26). Domstolen konstaterade enligt min uppfattning inte att förvärv av aktier i sig inte utgjorde ekonomisk verksamhet i den meningen att det skulle sakna samband med både ekonomi i allmänhet och med att driva affärsverksamhet i synnerhet. Jag anser i stället att domstolen menade att endast själva förvärvet av och äganderätten till aktier inte hade tillräckligt samband med affärsverksamhet för att utgöra ekonomisk verksamhet enligt sjätte direktivet.

32 Frankrike försöker att göra en åtskillnad mellan förvärv och innehav av aktier och förvärv och innehav av obligationer. En sådan åtskillnad skulle enligt min uppfattning varken vara logisk eller lämplig. Klassificeringen i mervärdesskattesyfte av den verksamhet som utövas av en privat investerare eller av en person vars verksamhet liknar en sådan investerares verksamhet bör inte bero endast på investeringsformen. Tillämpningsområdet för gemenskapens mervärdesskattesystem skall inte vara beroende av den exakta investeringsformen. På den

moderna finansiella marknaden är det en hårfin skillnad mellan vissa innehav av aktier och obligationer. Aktier kan vara helt vanliga aktier som ger rätt till en del av vinsten i företaget. Det finns också flera former för att få del av vinsten från börsnoterade bolag. Dessa innefattar exempelvis preferensaktier med fast räntesats vilka det i praktiken är svårt att skilja från obligationer. Det är möjligt att inneha andelar i bolag och många andra former av konvertibla aktier eller värdepapper. Det skulle vara både svårt och orealistiskt att försöka göra en åtskillnad mellan verksamheter som väsentligen utövas av en privat investerare på grundval av om hans innehav består av obligationer eller vanliga aktier.

33 Kommissionen hänvisade vid sammanträdet till domstolens nyligen avkunnade dom i målet *Wellcome Trust*(27). I det målet ombads domstolen i huvudsak att ge "besked om huruvida begreppet ekonomisk verksamhet i artikel 4.2 i direktiv 77/388 skall tolkas på så sätt att det omfattar verksamhet ... som består av köp och försäljning av aktier och andra värdepapper genom en förvaltare i samband med förmögenhetsförvaltningen i en stiftelse för välgörande ändamål"(28). *Wellcome Trust*, den skattskyldiga person som var klagande i målet vid den nationella domstolen, påstod att bolaget på grund av sin investeringsverksamhet och särskilt på grund av försäljningen av 288 miljoner av sina aktier i *Wellcome Foundation*, vilket, såsom generaladvokaten Lenz påpekade, var "den största försäljning inom Förenade kungariket som någon annan än regeringen gjort"(29), skulle anses utöva ekonomisk verksamhet. Förvaltningsbolaget godtog att investeringar som görs av "vanliga investerare inte omfattas av mervärdesskattereglernas tillämpningsområde" men hävdade att situationen var en annan då "investeraren ... regelbundet gör investeringar för inbringande av intäkter eller för att öka kapitalet", och att det var "utan betydelse om målet med verksamheten eller föremålet för denna är att genomföra investeringar eller att bedriva handel".(30) Domstolen godtog inte detta argument.

34 Även om domstolen konstaterade att "förvaltningsbolaget inte verkar i Förenade kungariket i egenskap av fondkommissionär", fortsatte den med att anföra att "detta inte [är] en omständighet som nödvändigtvis medför att det är uteslutet att en verksamhet, som i likhet med den för käranden i målet vid den nationella domstolen består av förvärv och avyttring av aktier och andra värdepapper, i förekommande fall kan anses vara ekonomisk verksamhet i den mening som avses i artikel 4 ... i direktivet"(31). Domstolen påpekade att det följde av rättspraxis(32) att "endast den omständigheten att en ägare utnyttjar sin äganderätt inte är tillräckligt för att ekonomisk verksamhet skall föreligga"(33). Domstolen gjorde inte någon åtskillnad mellan förvärv och innehav av aktier. Sådana verksamheter kunde inte i sig betraktas som ekonomiska i den mening som avses i sjätte direktivet(34). Domstolen karakteriserade sedan med hänvisning till domen i målet *Polysar* denna princip på följande sätt:(35)

"Av artikel 13 B d.5 i direktivet framgår visserligen att transaktioner och förhandlingar rörande aktier, andelar i bolag eller andra sammanslutningar, obligationer och andra värdepapper kan omfattas av mervärdesskattereglernas tillämpningsområde. Så förhåller det sig bland annat då sådana transaktioner sker i samband med värdepappersrörelse eller för att genomföra en direkt eller indirekt inblandning i ledningen av bolag i vilka vederbörande har gått in som delägare".

35 Domstolen ansåg att det framgick att "dylika transaktioner inte var tillåtna" för förvaltningsbolaget, eftersom det var skyldigt "att avstå från handel" när det utövade sin verksamhet.(36) Frankrikes ombud hävdade vid sammanträdet att domstolens ställningstagande i målet *Wellcome Trust* i själva verket var "ett ad hoc-avgörande" som hänförde sig till de faktiska omständigheterna i det målet. Jag kan inte godta denna tolkning. Samtidigt som generaladvokaten Lenz godtog att förvaltningsbolaget "försöker ... få största möjliga utdelning för att ha så mycket pengar som möjligt till förfogande för sin egentliga uppgift, att främja medicinsk forskning"(37), förklarade han tydligt den åtskillnad som skulle göras när han konstaterade följande:(38)

"Detta skall dock inte jämföras med en fondkommissionärs verksamhet. För en sådan är det inte i första hand fråga om att förvalta en förmögenhet. Han försöker tvärtom skapa vinster genom att

köpa och sälja aktier och genom att företa riskfyllda investeringar och spekulationer. Det huvudsakliga syftet med hans förvärv av aktier är inte att uppnå högsta möjliga utdelning utan att sälja dem vidare till högsta möjliga pris."

Domstolen delade hans uppfattning att förvaltningsbolagets verksamhet avseende förvaltning av en portfölj liknade den verksamhet som en privatperson utövar för att förvalta sina tillgångar och att en sådan person inte kan anses utöva ekonomisk verksamhet i den mening som avses i sjätte direktivet.(39)

36 Domstolens avgörande i målet Wellcome Trust grundades inte på att förvaltningsbolaget utövade sin verksamhet enbart i välgörande syfte. De principer som domstolen slog fast har en större räckvidd. Det skulle faktiskt kunna hävdas att domstolens särskilda hänvisning till "obligationer och andra värdepapper" betyder att det inte råder något tvivel om saken.(40) När domstolen emellertid räknade upp de olika omständigheter som bland andra kan leda till att transaktioner med obligationer och andra värdepapper i princip blir mervärdesskattepliktiga, var den noga med att använda orden "bland annat"(41). Jag delar följaktligen inte den oro som ligger bakom Frankrikes andrahandsanförande i detta mål och som går ut på att det i alla hänseenden är olämpligt att tillämpa villkoret avseende "inblandning" på obligationer. Om ett sådant företag som den berörda parten, som sysslar med att förvärva och inneha obligationer, inte begränsar sin verksamhet till en sådan ren investeringsverksamhet som kan utövas av varje privat investerare utan i stället utövar denna verksamhet som en del av en kommersiell verksamhet med obligationer, eller på annat sätt genom att idka handel med dem, skulle detta företag i så fall klart ekonomiskt utnyttja de immateriella äganderättigheter det har genom att inneha sådana obligationer. Denna tolkning skulle undanröja några av de farhågor som besvärade Frankrikes ombud vid sammanträdet vad gäller möjlig snedvridning av beskattningen på grund av olika behandling mellan direkt utlåning och köp av obligationer. När en bank lånar ut medel står det klart att den utövar ekonomisk verksamhet, det vill säga den ställer ett belopp till låntagarens förfogande mot ett vederlag. Detta gör även en person som i kommersiellt syfte idkar handel med obligationer eller andra värdepapper.

37 På grundval av de faktiska omständigheterna enligt beslutet om hänskjutande och informationen från den nederländska regeringen vid sammanträdet förefaller det emellertid inte som om klaganden annat än tillfälligt utövar någon annan verksamhet än att den genom den professionella förmögenhetsförvaltare vars tjänster den anlitar övervakar investeringen av det privata kapital som har tillskjutits av kommanditbolagets delägare. Sådan verksamhet kan enligt min uppfattning endast jämföras med att (för att använda domstolens ord i domen i målet Wellcome Trust) förvalta "en investeringsportfölj i likhet med en privat investerare"(42).

38 Frankrikes ombud påstod vidare vid sammanträdet att domstolens nyligen antagna resonemang i domen i målet Régie Dauphinoise är tillämpligt på förvärv och innehav av obligationer(43). Det är viktigt att erinra om de exakta faktiska omständigheterna i målet Régie Dauphinoise. Régie Dauphinoise (nedan kallat Régie) sysslade huvudsakligen med att förvalta tillgångar, varvid det förvaltade uthyrda tillgångar för ägarnas räkning och agerade som förvaltare av samfälligheter. När företaget skötte dessa uppgifter fick det förskottsbetalningar från de personer vilkas tillgångar det förvaltade. Dessa förskott betalades till ett bankkonto som sköttes av Régie som sedan investerade dem i finansinstitut för egen räkning. Régie fick emellertid äganderätten till de investerade summorna, även om det enligt kontraktet var skyldigt att till slut återbetala de ifrågavarande huvudbeloppen. Frankrike har hävdats att domstolen i domen i målet Régie Dauphinoise ansåg att ränta på finansiella investeringar, till skillnad från utdelning, inte kan undantas från mervärdesskattens tillämpningsområde, eftersom den inte enbart följer av äganderätten till placeringarna utan i stället utgör vederlag för att ställa kapital till tredje mäns förfogande, vilka i det fallet var de finansinstitut genom vilka Régie gjorde sina investeringar.

39 Domstolen godtog att Régies placeringar kunde "betraktas som tjänster som har tillhandahållits finansinstituten i form av lån för en bestämd tid, vilka vederbörligen har ersatts genom räntebetalningar"(44) och vidare att "[i] motsats till vad som gäller för den utdelning som hade uppburits av ett holdingbolag ... kan inte den ränta som uppburits av ett företag som handhar förvaltning av fast egendom, i ersättning för investeringar som genomförts som för egen räkning av medel som betalats av samägare och hyresgäster, undantas från tillämpningsområdet för mervärdesskatt, då ränteutbetalningen inte följer av själva innehavet av den fasta egendomen utan utgör ersättning för att kapital har ställts till tredje mans förfogande"(45). Domstolen var emellertid noga med att skilja den verksamhet som utövas av ett sådant företag som Régie från vanliga "investeringar som har genomförts vid en bank av förvaltaren"(46). Domstolen drog således följande slutsats(47):

"... I målet vid den nationella domstolen utgör emellertid det förhållandet att förvaltaren uppbär räntor, som är avkastning av investeringen av de belopp som denne har erhållit av sina kunder inom ramen för förvaltningen av deras fasta egendom, en direkt, bestående och nödvändig förlängning av den verksamhet som utgör grund för skatteplikt, så att denna förvaltare agerar som en skattskyldig person då denne genomför en sådan investering."

40 Det står enligt min uppfattning klart att domstolen var övertygad om att Régies investeringsverksamhet faktiskt utgjorde en del av en mer omfattande affärsverksamhet, eller att den - såsom generaladvokaten träffande uttryckte det - var övertygad om att "[Régie] investerar ... pengar som [bolaget] har fått i sin hand på grund av sin ekonomiska verksamhet"(48). Olikheten med målet Wellcome Trust var klar: i det målet "kunde [man] ... inte skönja någon ekonomisk verksamhet på grund av vilken förvaltningsbolaget skulle ha kunnat erhålla pengarna"(49). I detta mål, givetvis med förbehåll för att det är den nationella domstolen som slutligen skall fastställa samtliga relevanta fakta, finns det vid EG-domstolen inte något bevis för att klagandens verksamhet med obligationer utgör "en direkt, bestående och nödvändig förlängning" av någon annan "verksamhet som utgör grund för skatteplikt". Jag är följaktligen övertygad om att de transaktioner som den berörda parten har genomfört bör likställas med de transaktioner som genomförs av en privat person som förvaltar sina egna tillgångar. Eftersom det inte föreligger någon ekonomisk verksamhet i enlighet med sjätte direktivet, faller transaktionerna i fråga utanför tillämpningsområdet för gemenskapens mervärdesskattesystem och följaktligen kan någon fråga om avdragsrätt inte uppkomma. Om domstolen godtar denna åsikt, föreligger det inte något behov av att undersöka de återstående frågorna.

B - Den andra frågan

41 För det fall att domstolen, i motsats till min uppfattning, skulle anse att det är tillräckligt med förvärv och innehav av obligationer under sådana omständigheter som är för handen i målet vid den nationella domstolen för att ekonomisk verksamhet skall föreligga i den mening som avses i artikel 4.2 i sjätte direktivet, blir det emellertid nödvändigt att undersöka om det föreligger någon rätt till avdrag.(50)

42 En skattskyldig persons rätt att dra av den mervärdesskatt som han har betalat för de varor och tjänster som han har använt för sin verksamhet grundas enligt artikel 17 på den åtföljande skyldigheten att betala mervärdesskatt för de varor och/eller tjänster som har tillhandahållits i samband med den verksamheten. Eftersom förvärv och innehav av obligationer - om det faller inom mervärdesskattesystemets tillämpningsområde - antingen kan betraktas enligt artikel 13 B d.1 som "[b]eviljande av och förhandlingar om krediter" eller, möjligtvis, enligt punkt 5 som jämställt "transaktioner ... rörande ... obligationer och andra värdepapper", utgör det en verksamhet som är undantagen från mervärdesskatt, varför det följaktligen inte föreligger någon avdragsrätt. I artikel 17.3 c föreskrivs emellertid en avvikelse från denna princip för ett begränsat antal transaktioner som är undantagna, inklusive dem som räknas upp i artikel 13 B d.1-5 "då kunden är etablerad utanför gemenskapen".

43 Av beslutet om hänskjutande framgår klart att obligationerna i fråga i detta mål har utfärdats av offentliga organ och bolag som är etablerade utanför gemenskapen. Om villkoret i första meningen i artikel 17.3 c är uppfyllt, enligt vilket den omtvistade ingående mervärdesskatten skall avse "varor eller tjänster" som "används för" ifrågavarande skattepliktiga men undantagna transaktioner, skall den skattskyldiga personen ha avdragsrätt.(51) Jag föreslår följaktligen att domstolen skall besvara den andra frågan jakande, för det fall att det blir nödvändigt att besvara den.

C - Den tredje och den fjärde frågan

44 Eftersom dessa frågor är nära knutna till varandra, är det lämpligt att besvara dem tillsammans. Med hänsyn till beskrivningen av klagandens verksamhet enligt beslutet om hänskjutande står det inte helt klart om Harnas & Helm även innehar aktier eller, vidare, om det erhåller utdelning på sådana.(52) Det är under dessa omständigheter tveksamt om domstolen kan ge ett användbart svar på denna fråga.(53) Den samarbetsskyldighet som är avgörande för relationerna mellan de nationella domstolarna och EG-domstolen i förfarandena enligt artikel 177 innebär enligt min uppfattning att EG-domstolen är skyldig att vägra besvara hänskjutna frågor endast under sådana omständigheter att det står helt klart att det faktiskt inte är möjligt att ge något användbart svar.(54) Så är uppenbart inte fallet med den tredje och den fjärde frågan som den nationella domstolen har hänskjutit i detta mål.

45 Obligationer är av sådan beskaffenhet att några av dem som klaganden innehade möjligen kan ha haft formen av konvertibler och sedermera omvandlats till aktier under den relevanta perioden. Alternativt kan den nationella domstolen ha tänkt på uppgifter som hade gjorts tillgängliga för Gerechthof te Amsterdam rörande klagandens helt separata aktieinnehav. Det förefaller faktiskt inte osannolikt att ett kommanditbolag som under den relevanta perioden innehade obligationer för 130 000 000 USD även skulle ha kunnat äga några aktier. Det kan anmärkas att klaganden i sitt överklagande till den nationella domstolen beskrev sin verksamhet så, att den även innefattar fortlöpande utnyttjande av flera tillgångar, av vilka några vid den relevanta tidpunkten kan ha bestått av aktier. Allt detta är givetvis spekulationer, men jag tror man kan utgå från att den nationella domstolen inte skulle ha hänskjutit frågan, om den inte ansåg att den hade att ta ställning till ett problem rörande fördelningen av klagandens ingående mervärdesskatt mellan transaktioner som är undantagna från mervärdesskatt och transaktioner för vilka mervärdesskatt skall betalas. Mitt förslag är därför att om domstolen besvarar de första två frågorna jakande, bör den också besvara den tredje och den fjärde frågan.

46 Den nationella domstolen har i sin tredje fråga hänvisat till domen i målet Sofitam. Man kan enligt min uppfattning av beskrivningen av den berörda partens verksamhet i beslutet om hänskjutande sluta sig till att den nationella domstolen anser att även om klagandens verksamhet innefattar aktieinnehav är denna verksamhet inte sådan att klaganden blir inblandad i förvaltningen av de bolag vilkas aktier den innehar, eller åtminstone inte sådan att den på annan grund kan anses vara ekonomisk. Denna verksamhet skall därför anses falla utanför tillämpningsområdet för gemenskapens mervärdesskattesystem. Under sådana omständigheter ansåg domstolen följande

i domen i målet Sofitam(55):

"Eftersom utdelning inte utgör vederlag för någon ekonomisk verksamhet i den mening som avses i sjätte direktivet, faller det inte inom mervärdesskattens tillämpningsområde. Utdelning på grund av innehav faller följaktligen utanför avdragsrätten."

Eftersom sådan utdelning faller utanför gemenskapens mervärdesskattesystem, konstaterade domstolen i domen i målet Sofitam följande:

"... [de] skall undantas från beräkningen av den avdragsgilla andel som det hänvisas till i artiklarna 17 och 19 i sjätte direktivet, för att inte äventyra det syfte att uppnå fullständigt neutral beskattning, vilket säkerställs genom det gemensamma mervärdesskattesystemet"(56).

Det står därför klart att, oavsett vilken intäkt klaganden får på grund av sitt aktieinnehav, en sådan intäkt inte kan påverka den avdragsgilla andelen av hans ingående mervärdesskatt.

47 Det är fortfarande nödvändigt att bestämma omfattningen av avdragsrätten under sådana omständigheter som de som den nationella domstolen har lagt fram i sin tredje och fjärde fråga.

48 I artikel 17.2 i sjätte direktivet föreskrivs otvetydigt att en skattskyldig person har rätt att dra av ingående mervärdesskatt endast från den skatt som han är skyldig att betala "[i] den mån varorna och tjänsterna används i samband med den skattskyldiga personens skattepliktiga transaktioner". Artikel 17.3 är lika otvetydig: den avdragsrätt som tillåts i undantagsfall i fråga om de transaktioner som räknas upp i punkt a-c föreligger endast "i den mån varorna och tjänsterna" på vilka den påstådda avdragsrätten grundas "används för" dessa transaktioner. Denna tolkning av artikel 17 bekräftas av generaladvokaten Van Gervens åsikt i målet Polysar. Med hänvisning till artikel 17.2 konstaterade han att:(57)

"... en skattskyldig person har rätt att dra av den mervärdesskatt som han har betalat för varor och tjänster som har tillhandahållits, om och i den mån dessa varor och tjänster sedan används för skattepliktiga transaktioner ... Detsamma gäller i fråga om (i princip skattepliktig) verksamhet som enligt direktivet undantas från mervärdesskatt".

49 Nederländerna, som på denna punkt har stötts av Frankrike i dess muntliga yttrande, har hävdatt att domstolens inställning i domen i målet BLP Group möjliggör en ändamålsenlig jämförelse med detta mål.(58) I det målet hade domstolen att ta ställning till om en skattskyldig person som betalar mervärdesskatt på tjänster som han erhåller för att utföra en transaktion som är undantagen från mervärdesskatt (det vill säga försäljning av aktier i ett bolag), ändå får dra av denna ingående mervärdesskatt från den mervärdesskatt som skall betalas på hans skattskyldiga transaktioner (det vill säga tillhandahållande av förvaltningstjänster till dotterbolag) då den undantagna transaktionen utfördes för att minska skuldsättningen till hans banker som berodde på hans skattepliktiga transaktioner. Domstolen konstaterade med hänvisning till artikel 17.3 c att "det endast är i undantagsfall som det i direktivet stadgas om avdragsrätt för mervärdesskatt för varor eller tjänster som används för skattefria transaktioner"(59). Om det inte var så, fortsatte domstolen, skulle nationella skattemyndigheter behöva vara tvungna att:(60)

"... genomföra undersökningar för att utröna den skattskyldiga personens avsikt med sådana prestationer som i likhet med de i målet förekommande inte är objektivt kopplade till skattepliktiga transaktioner. En sådan skyldighet skulle strida mot mervärdesskattesystemets syften att säkerställa rättssäkerheten och att underlätta skattetillämpningen genom att, förutom i vissa undantagsfall, beakta den aktuella transaktionens objektiva karaktär".

50 Av detta följer enligt min uppfattning att såvitt några av de omstridda ingående skatterna i detta fall helt hänför sig till klagandens verksamhet som aktieinnehavare måste de undantas från beräkningen av det avdragsgilla beloppet.

51 I detta fall uppkommer emellertid ytterligare en fråga: I den utsträckning som den omstridda ingående mervärdesskatten faktiskt kan röra tjänster som tillhandahålls den skattskyldiga personen i samband både med dess skattebefriade transaktioner och med dess skattepliktiga men undantagna transaktioner, enligt vilka kriterier skall den ingående skatt beräknas som inte får dras av? Nederländerna och Frankrike har - i analogi med artikel 19 i sjätte direktivet - i huvudsak hävdats att en proportionerlig metod för beräkningen av den avdragsgilla andelen bör användas.

52 Jag anser inte att denna fråga kan besvaras direkt med hänvisning till artiklarna 17.5 och 19, även om - som det kommer att framgå - jag anser att de måste tillämpas analogt. De faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen förutsågs inte av författarna till artikel 17.5, som utgår från att en skattskyldig person kommer att ha ingående mervärdesskatt som hänför sig till varor och tjänster som används för både skattepliktiga och undantagna transaktioner. I detta fall avser den nationella domstolens frågor emellertid en konkret situation där den skattskyldiga personen har betalat ingående skatt som hänför sig till både undantagna transaktioner och transaktioner som är befriade från skatt.

53 Enligt min uppfattning följer det klart av den tolkning av artikel 17 i sjätte direktivet som har skisserats ovan i punkterna 48 och 49, att en skattskyldig person, som klaganden, som betalar ingående mervärdesskatt för professionella tjänster som har tillhandahållits avseende såväl ekonomisk verksamhet (om domstolen betecknar den som sådan) som består i förvärv och innehav av obligationer som verksamhet som inte är ekonomisk (vad gäller mervärdesskatt) och som endast består i att inneha aktier, endast kan dra av den andel av denna ingående skatt som i egentlig mening kan hänföras till den ekonomiska verksamheten när obligationerna har utfärdats av kunder som är etablerade utanför gemenskapen. Även om det i artikel 18 inte föreskrivs några särskilda formaliteter för utövandet av den avdragsrätt som tillåts i artikel 17.3, skall varje skattskyldig person enligt artikel 22.2 i sjätte direktivet "föra tillräckligt detaljerade räkenskaper för att mervärdesskatt skall kunna tillämpas och kontrolleras av skattemyndigheten". I artikel 22.4 krävs dessutom att "[v]arje skattskyldig person skall lämna en deklaration inom en tidsperiod som skall bestämmas av varje medlemsstat" och som "inte får överskrida två månader efter utgången av varje skatteperiod", vars längd skall fastställas av varje medlemsstat, så länge den inte "överskrider ett år".

54 Av detta följer enligt min uppfattning att en skattskyldig person som åberopar artikel 17.3 c när en del av hans ingående mervärdesskatt hänför sig till en verksamhet som är befriad från skatt är skyldig att för de relevanta skattemyndigheterna visa vilken andel av denna ingående skatt som enligt honom skall hänföras till de skattepliktiga men undantagna transaktioner som återfinns i artikel 13 B a och 13 B d.1-5(61).

IV - Förslag till avgörande

55 Följaktligen anser jag att den första frågan från Hoge Raad der Nederlanden skall besvaras på följande sätt:

1) Om det endast föreligger förvärv av äganderätt till och innehav av obligationer, och uppbärande av därtill hänförlig inkomst, kan detta inte, om det inte utgör en direkt, bestående och nödvändig förlängning av en annan företagsverksamhet eller näringsverksamhet, anses vara ekonomisk verksamhet i den mening som avses i artikel 4.2 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund.

För det fall domstolen ändå anser att den verksamhet som har beskrivits i mitt förslag till svar på den första frågan skall betraktas som ekonomisk verksamhet i enlighet med artikel 4.2 i rådets sjätte direktiv, föreslår jag att domstolen skall besvara den andra, den tredje och den fjärde frågan på följande sätt:

2) I artikel 17.3 c i rådets sjätte direktiv ges den skattskyldiga personen rätt till avdrag för ingående skatt på de tjänster som har tillhandahållits denne, i den mån dessa tjänster har använts av den skattskyldiga personen för att förvärva äganderätt till och för att inneha obligationer, liksom för att uppbära därtill hänförlig inkomst, om dessa obligationer har utgivits av ett offentligt organ eller ett företag etablerat utanför gemenskapen.

3) En skattskyldig person som utövar den verksamhet som har beskrivits i ovanstående förslag till svar och som även utövar verksamhet bestående i förvärv av aktier, vilken inte faller inom tillämpningsområdet för mervärdesskatt, och vars ingående skatt avser både verksamhet som rör obligationer och verksamhet som rör aktieinnehav, kan endast utöva avdragsrätten enligt artikel 17.3 c i rådets sjätte direktiv vad gäller den andel av den ingående skatten som är hänförlig till den förstnämnda verksamheten avseende obligationer, i den mån som den skattskyldige enligt de behöriga skattemyndigheternas uppfattning kan visa att det föreligger ett sådant samband.

(1) - EGT L 145, 1977, s. 1.

(2) - Staatsblad 1968, s. 329.

(3) - Vid förhandlingen upplyste Nederländernas ombud domstolen om att, enligt den nederländska regeringens uppgifter, de belopp som klaganden investerat var interna medel och härrörde inte från tredje man. Bolaget genomförde inte sina egna investeringar, utan överlämnade snarare denna verksamhet till ett professionellt förvaltningsföretag. Det framgår att det var förvaltningsföretagets fakturor för utförda tjänster som gav upphov till den berörda partens omtvistade ingående mervärdesskatt.

(4) - Fotnoten avser endast den engelska språkversionen av förslaget till avgörande.

(5) - Dom av den 20 juni 1991 i mål C-60/90 (Rec. 1991, s. I-3111).

(6) - Vakstudie Nieuws 1982, s. 2281.

(7) - Rec. 1993, s. I-3513.

(8) - Dom av den 4 december 1990 i mål C-186/89 (Rec. 1990, s. I-4363).

(9) - Punkt 14 i domen.

(10) - Fotnoten avser endast den engelska språkversionen av förslaget till avgörande.

(11) - Punkterna 1 och 5 har citerats i punkt 4 ovan.

(12) - Att transaktioner som innebär beviljande av krediter och transaktioner som avser obligationer behandlas åtskilda i artikel 13 B d 1 och 13 B d 5 är enligt Frankrike irrelevant,

eftersom syftet med bestämmelsen endast är att räkna upp undantag från skatteplikt.

(13) - Se bland annat den ovan nämnda (fotnot 8) domen i målet Van Tiem, punkt 17.

(14) - Se dom av den 14 februari 1985 i mål 268/83, Rompelman (Rec. 1985, s. 655), där det ansågs att köp av en framtida rätt till två utställningslokaler som fortfarande höll på att byggas tillsammans med nyttjanderätt till därtill hörande mark, i avsikt att därefter hyra ut lokalerna till näringsidkare, kunde utgöra ekonomisk verksamhet.

(15) - Den ovan nämnda domen i målet Van Tiem, punkt 18.

(16) - Direktiv 67/228/EEG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om omsättningsskatter - Struktur och tillämpningsföreskrifter för det gemensamma mervärdesskattesystemet (EGT 71, 1967, s. 1303, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

(17) - Se förslaget till avgörande i dom av den 1 april 1982 i mål 89/81, Hong Kong Trade (Rec. 1982, s. 1277, 1293, kursivering i originalet).

(18) - Punkt 24 i domen.

(19) - Ibidem (min kursivering).

(20) - Punkt 13 i domen.

(21) - Ibidem (min kursivering).

(22) - Punkt 14 i domen.

(23) - Förslaget till avgörande i det ovan nämnda målet Polysar Investments Netherlands, Rec. 1991, s. I-3125.

(24) - Ibidem.

(25) - Ibidem (min kursivering).

(26) - Den ovan nämnda domen, punkt 12 (min kursivering).

(27) - Dom av den 20 juni 1996 i mål C-155/94 (REG 1996, s. I-3013).

(28) - Punkt 21 i domen.

(29) - Se punkt 4 i förslaget till avgörande.

(30) - Se punkterna 23 och 25 i domen.

(31) - Punkt 31 i domen.

(32) - Domstolen hänvisade till domarna i målen Polysar Investments Netherlands och Sofitam.

(33) - Punkt 32 i domen.

(34) - Se punkt 33 i domen.

(35) - Punkt 35 i domen (min kursivering).

(36) - *Ibidem.*

(37) - *Punkt 19 i förslaget till avgörande.*

(38) - *Ibidem.*

(39) - *Se punkt 36 i domen och punkt 19 i förslaget till avgörande.*

(40) - *Se punkt 35 i domen, citerad ovan i punkt 34 i detta förslag till avgörande.*

(41) - *Punkt 35 i domen (min kursivering).*

(42) - *Punkt 36 i domen.*

(43) - *Dom av den 11 juli 1996 i mål C-306/94 (REG 1996, s. I-3695).*

(44) - *Punkt 16 i domen.*

(45) - *Punkt 17 i domen.*

(46) - *Punkt 18 i domen.*

(47) - *Punkt 18 i domen (min kursivering).*

(48) - *Punkt 20 i förslaget till avgörande.*

(49) - *Ibidem.*

(50) - *Det förefaller framgå av beskrivningen av Gerechtshof te Amsterdams slutsatser och av frågorna i beslutet om hänskjutande (se punkterna 11 och 13 ovan) att det vad gäller den nationella domstolen inte finns någon oklarhet om huruvida klaganden enligt artiklarna 2 och 4.1 skulle kunna anses ha verkat både som en skattskyldig person och självständigt när den utövade sin verksamhet.*

(51) - *Om den information som Nederländerna lade fram vid sammanträdet är riktig, nämligen att den påstådda ingående mervärdesskatten härrörde från klagandens betalningar till det företag som förvaltrade dess finansiella transaktioner, förefaller det som om kravet på ett samband mellan dessa inbetalningar och de transaktioner mellan klaganden och dess kunder i tredje land som är transaktioner som är undantagna från mervärdesskatt, föreligger i detta fall. Det ankommer dock på den nationella domstolen att i sista hand fastställa de faktiska omständigheter som kan vara nödvändiga i detta avseende. Se vidare den diskussion som följer av den nationella domstolens tredje och fjärde fråga, punkt 48-54 nedan.*

(52) - *Den nationella domstolen har i sin fråga endast velat få klargjort om det "i det fall då" ("dan ingeval") en skattskyldig person som utövar sådan verksamhet som har tillskrivits den berörda parten även är aktieinnehavare fortfarande är möjligt att dra av den ingående skatt som har betalats i dess helhet.*

(53) - *Domstolen har exempelvis konsekvent, i enlighet med sin dom av den 26 januari 1993 i de förenade målen C-320/90, C-321/90 och C-322/90, Telemarsicabruzzo m.fl. (Rec. 1993, s. I-393), där den fastställde att "det krävs att den nationella domstolen klargör den faktiska och rättsliga bakgrunden till de frågor som ställs, eller att den åtminstone förklarar de faktiska omständigheter som ligger till grund för dessa frågor, eftersom det är nödvändigt att komma fram till en tolkning av gemenskapsrätten som är användbar för den nationella domstolen" (punkt 6 i domen), fattat flera beslut i vilka den har avstått från att besvara frågorna, eftersom dessa villkor inte har varit uppfyllda. Se bland annat beslut av den 25 juni 1996 i mål C-101/96, Italia Testa (REG 1996, s. I-*

3081).

(54) - *Se i detta avseende punkt 29 i mitt förslag till avgörande av den 26 september 1996 i mål C-105/94, Celestini.*

(55) - *Punkt 13 i domen.*

(56) - *Punkt 14 i domen.*

(57) - *Det ovan nämnda förslaget till avgörande, Rec. 1991, s. I-3111, I-3128 (kursivering i originalet). Se även den motivering som kommissionen lade fram beträffande sitt omarbetade förslag till direktiv där den konstaterade att "kvarstår principen att mervärdesskatt på varor och tjänster som används för transaktioner som inte är skattepliktiga eller som är undantagna från skatt (med undantag av transaktioner som har genomförts utomlands eller export) inte skall kunna dras av" (EG-bulletinen, 1973, tillägg 11, s. 18).*

(58) - *Dom av den 6 april 1995 i mål C-4/94 (REG 1995, s. I-983).*

(59) - *Punkt 23 i domen.*

(60) - *Punkt 24 i domen (min kursivering).*

(61) - *Beträffande de beviskrav som åligger skattskyldiga personer som gör gällande sin avdragsrätt, se punkt 24 i domen i målet Rompelman, som har citerats i punkt 25 ovan.*